

Polistopadoví prezidenti republiky se mimo jiné od sebe odlišují svým vztahem k justici a ke specifickým pravomocem prezidenta. Víme, jací byli ti, které jsme zažili. Zvoleného prezidenta Petra Pavla teprve poznáme. Cosi naznačují některé jeho příležitostné výroky. Podotýkám, že mě těší, že nenásledoval vzoru Miloše Zemana a nevzdal se pravomoci udělovat milosti.

Obecně se zdá, že bude chtít dělat jinak než Miloš Zeman vše, co dle jeho mínění jeho předchůdce dělal špatně. Týká se to i jeho vztahu k personálním záležitostem justice. Nechápe, proč by měl prezident republiky odmítnout jmenování navržených státních zástupců soudci. Vždyť přece prošli výběrem resortními orgány a proč tedy až prezident by měl vědět, že výběr je špatný. Zvolený prezident Petr Pavel bude asi považovat za samozřejmé, že je jmenuje.

Rozpor v přístupu dvou prezidentů má v tomto případě dvojí rozměr. Týká se především samotného pojetí role přímo zvoleného prezidenta, konkrétně pochybností o jeho povinnosti vyhovět návrhu na jmenování kohokoli. Miloš Zeman se zřejmě kloní k pojetí, podle něhož návrh je jen návrh a jeho odmítnutí prezidentem, vybaveným pravomocí jmenovat, je jeho právem. Osobně zastávám názor, že síla mandátu prezidenta, za nímž stojí miliony občanů, je podstatně větší než prezidenta, vzešlého z úradku a někdy i intrik zákonodárců v nepřímé volbě. Moudrý a obsáhlými zkušenostmi vybavený prezident jako filtr personálních rozhodnutí může být užitečný.

Neznám osobní důvody, proč se prezident Miloš Zeman rozhodl nejmenovat právě ty dva, ale neupíral bych mu právo tak jednat. Zvolený prezident Petr Pavel sotva může mít představu o síle kastovní solidarity, která může pomoci do významných postavení lidem, kteří se do nich neměli nikdy dostat. Pro ozřejmění připomínám nedávný konflikt ministra spravedlnosti Pavla Blažka se stavovskými organizacemi kvůli jeho rozhodnutí nejmenovat do funkce místopředsedy soudu soudce Aleše Novotného, v r. 2020 potrestaného předsedou soudu za průtahy při zpracování písemného vyhotovení rozsudku. Málo se ví, že případů průtahů při vypracování rozsudků bylo v historii pana soudce více. Tento soudce vyhlásil v říjnu r. 2021 rozsudek s drakonickými tresty nad skupinou obžalovaných, kteří se do dnešního dne nedočkali písemného vyhotovení rozsudku a nemohou se odvolat. Je zřejmě nepolepšitelný. Přesto by byl dnes místopředsedou soudu, kdyby se působení kastovní solidarity v jeho prospěch nepostavil do cesty ministr.

Kromě toho je zde ale problém plošné prostupnosti mezi právníckými profesemi. V profesních komunitách resortu spravedlnosti se vedou debaty, zda je vhodné, aby právníci volně přecházeli z jedné profese do druhé. Poukazuje se na to, že způsob práce a myšlení soudců je natolik odlišný zejména od způsobu práce a myšlení státních zástupců, že je na místě pochybovat, zda ze soudce by byl dobrý státní zástupce a opačně ze státního zástupce spravedlivý soudce. Obě profese mají zvykově jiný vztah k zásadě „v pochybnostech ve prospěch obviněného“. Soudci se k ní aspoň občas přiklánějí. Zejména v myšlení agresivních státních zástupců nebývá zakotvená. Ti se spíše snaží v nejistotě žalovat a vyhovění obžalobě prosazovat za každou cenu.

V konkrétním případě je na místě odpovědné individuální posouzení uchazečů. Prezident Miloš Zeman by proto měl svému nástupci Petru Pavlovi vysvětlit, co proti těm dvěma má. Osobně se v tomto případě domnívám, že by dokonce mohl mít pádné argumenty.

=====

V knihkupectvích jsou ještě zbytky vydání prvního knižního vydání mé knihy Škůdci v taláru. Na webu <https://www.bezvydavatele.cz/book.php?Id=1573> jsem nyní uveřejnil druhý díl, který brzy vyjde i v „papírové“ formě.